

Waarom zou u op GroenLinks stemmen? In dit verkiezingsprogramma laten we zien waar we ons de komende vier jaar voor gaan inzetten. GroenLinks staat voor gelijkwaardigheid, duurzaamheid en eerlijk delen. Voor een daadkrachtige aanpak van de klimaatcrisis en een betaalbare woning voor iedereen. Voor meer aandacht voor fietsers en voetgangers.

Voor schonere lucht en betere bescherming van onze natuur. En voor betere participatie van inwoners bij gemeentelijk beleid.

Wat kunt u concreet van ons verwachten? Hieronder volgen de thema's en bijbehorende programmapunten. We laten ook zien hoe we dit, samen met u als inwoner van Heeze-Leende, willen bereiken.

1- Een eerlijke energietransitie

Het duurzaam opwekken van energie (warmte en elektriciteit) wordt de komende vier jaar steeds concreter voor onze inwoners en bedrijven. De gemeente heeft een belangrijke, richtinggevende rol. GroenLinks wil dat deze verduurzaming rechtvaardig gebeurt, met een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten. We blijven hierbij oog hebben voor de impact van duurzame opwek op onze omgeving. Dit betekent o.a.:

- Dat zowel energiebesparende isolatie als duurzaam opwekken van energie nodig is. Dit laatste in eerste instantie uit zon en wind.
- Dat de gemeente onderzoekt welke daken in onze gemeente nog geen zonnepanelen hebben om te ontdekken waar nog flinke slagen te maken zijn (zoals grote bedrijfs- en staldaken). Hiervoor worden met de dakeigenaren concrete plannen van aanpak gemaakt.
- Dat plaatsing van zonnepanelen op geluidswallen en boven verharde oppervlakken (zoals parkeerplaatsen) de voorkeur heeft boven plaatsing op natuur- en landbouwgrond.
- Dat de gemeente geen overhaaste beslissingen neemt, zodat ingespeeld kan blijven worden op technische innovaties -ook wat betreft 'van het gas af'.
- Dat de gemeente bedrijven actief zal aanspreken op het minimaal voldoen aan hun wettelijke verplichtingen. Kantoorpanden moeten bijvoorbeeld eind 2023 minimaal voldoen aan energielabel C.
- Dat de gemeente het goede voorbeeld geeft en een plan maakt om o.a. het eigen vastgoed (incl. scholen) z.s.m. te verduurzamen en minder fossiele brandstof te gebruiken.
- Dat eventuele plaatsing van windmolens in principe alleen langs snelwegen gebeurt, waarbij de trajecten langs de Strabrechtse Heide en Groote Heide worden uitgesloten. Als zonne-energie op o.a. daken en kleinschalige zonneparken onvoldoende bijdraagt aan de totale energieopgave van Heeze-Leende sluiten we windmolens in het buitengebied echter niet uit.
- Dat realisatie van windmolens en zonneparken altijd aan deze voorwaarden voldoet:
 - * De ontwikkeling en exploitatie van een wind- of zonnepark is 100% coöperatief en de financiële opbrengsten vloeien terug naar de gemeenschap en de omgeving.

- * De gezondheid van omwonenden wordt niet geschaad.
- * De Europese richtlijnen (over afstand tussen windmolens en woningen) worden gevolgd.
- * De natuur wordt geen onacceptabele schade toegebracht.
- * Kleinschalige zonneparken in het buitengebied worden altijd gecombineerd met natuurontwikkeling.

“Persoonlijk advies aan huis door een energiecoach moet voor iedereen gratis blijven, ook als de subsidie van het rijk stopt.”

Chris Jacobs (energiecoach)

2 – Klimaatbestendige inrichting van onze leefomgeving

De gevolgen van klimaatveranderingen zijn ook in onze gemeente merkbaar. Wateroverlast en natuurbranden komen vaker voor, vennen vallen droog en bospercelen sterven door verdroging. Naast de CO₂-reductie die nodig is om klimaatverandering tegen te gaan, zullen we ons ook moeten aanpassen aan de gevolgen ervan binnen onze gemeente. Dit betekent o.a.:

- Dat we zuinig zijn op ons groen en dat ontstening van de openbare ruimte actief nagestreefd wordt, inclusief ontstening van particuliere tuinen en opritten. Geveltuinen, groene daken en waterdoorlatende bestrating op parkeerplaatsen verminderen wateroverlast. GroenLinks wil dat de gemeente ervoor zorgt dat inwoners gratis tegels in kunnen leveren bij de milieustraat.
- Dat meer zogenaamde wadi's en wateroverstortplaatsen aangelegd worden om wateroverlast in de dorpen te voorkomen.
- Dat beruchte knelpunten in de riolering versneld worden vervangen, waarbij afvoer van afvalwater en die van regenwater worden gescheiden.
- Dat de bebouwde omgeving verder vergroend wordt om hittestress tijdens hittegolven tegen te gaan. Verbetering van biodiversiteit en klimaateffecten gaan hierbij hand in hand.
- Dat bij bouwplannen behoud van bestaande bomen het uitgangspunt is.
- Dat de lijst van beschermde bomen uitgebreid wordt; ook met bomen in het buitengebied, die nu vogelvrij zijn. Houtwallen verdienen bescherming en waar ze verdwenen zijn moet de gemeente streven naar herstel.
- Dat er een informatiepunt is bij de gemeente waar inwoners terecht kunnen met vragen over hoe duurzaam kan worden gebouwd of verbouwd. Denk aan recycling van materialen.

“Bij bouwplannen moet behoud van bestaande bomen het uitgangspunt zijn, ook bij de herinrichtingsplannen rond het gemeentehuis.”

Alide Hijmans (raadslid)

3 - Duurzame mobiliteit en verkeer

De fiets (incl. e-bike) komt bij kortere afstanden steeds meer in beeld als alternatief voor de auto. Er wordt vaker thuisgewerkt dan voor de coronatijd, waardoor de woonomgeving steeds belangrijker wordt. Bij inrichting van de openbare ruimte zal daarom meer met de belangen en veiligheid van voetgangers en fietsers rekening gehouden moeten worden. Dit betekent o.a.:

- Dat de centra van Heeze, Leende en Sterksel zo snel mogelijk autoluw ingericht worden, zodat de auto te gast is en deze prettige en veilige verblijfsgebieden worden.
- Dat er een publiekscampagne gestart wordt om inwoners en bezoekers te bewegen om met het openbaar vervoer en de fiets onze dorpscentra en natuurgebieden te bezoeken. Wij pleiten ervoor dat dit wordt opgenomen in het nieuwe mobiliteitsplan.
- Dat er overdekte fietsenstallingen in de dorpscentra komen.
- Dat het noodzakelijk is om het huidige fietspadennetwerk uit te breiden en daarmee vaart te maken. Al jaren wachten we bijvoorbeeld op “doorfietsroutes” van Heeze en Leende naar regio Eindhoven.
- Dat we met GroenLinks Geldrop-Mierlo samen werken om het nieuwe, verbrede fietspad langs de Geldropseweg tussen Heeze en Geldrop zo snel mogelijk gerealiseerd te krijgen. Dan zijn de kruisingen met de snelwegopritten verleden tijd.
- Dat het mogelijk blijft om door de tunnel onder het NS-station te fietsen.
- Dat er een groter deel van het budget voor wegonderhoud besteed wordt aan het onderhoud en veiliger maken van fietspaden en voetpaden.
- Dat de wijken daadwerkelijk ingericht worden als 30-kilometerzone omdat hardrijden nu veel te gemakkelijk is en handhaving ontbreekt. Ook hier is een publiekscampagne nodig.
- Dat we ons moeten afvragen of de aansluiting op de A2 bij Zevenhuizen, met doortrekken van de Randweg door het beekdal en aanleg van een kostbare tunnel, wel nodig is. Misschien is het verstandiger om enkele bedrijven die veel verkeer veroorzaken te verplaatsen van de Poortmannen naar een locatie dicht bij de snelweg.
- Dat de huidige verkeersvisie (inclusief de Centrale As) goed tegen het licht gehouden wordt voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen. Dit op basis van actuele verkeerstellingen en verkeersprognoses.

- Dat de gemeente alle inwoners van Heeze-Leende laat meepraten bij het onderzoek dat op dit moment loopt naar het sluiten of aanpassen van spoorwegovergangen.

“Veel fietspaden in het buitengebied zijn te smal, soms bedekt door zand of modder en daardoor onveilig. Daar moet echt iets aan gedaan worden.”

Kees Smedema (Fietzersbond)

4 - Wonen is een grondrecht

Ook Heeze-Leende zal creatiever moeten worden om aan het groeiende tekort aan betaalbare huur- en koopwoningen het hoofd te bieden. De wachttijd voor een sociale huurwoning is al opgelopen tot bijna 10 jaar. GroenLinks vindt dit onaanvaardbaar. Dit betekent o.a.:

- Dat GroenLinks vindt dat de gemeente stevig moet lobbyen bij de provincie om jaarlijks meer woningen toe te mogen voegen dan nu toegestaan is.
- Dat de gemeente samen met de woningbouwcorporaties meer betaalbare woningen voor starters en singles realiseert. Zo kunnen ook senioren doorstromen naar een kleinere woning als die aan hun woonwensen voldoet.
- Dat er de komende vier jaar minimaal 25 tiny houses gebouwd worden.
- Dat er meer ruimte komt voor alternatieve woonvormen, zoals Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), woongroepen en ouderenhofjes. Dit gericht op starters, singles en ouderen in onze gemeente. GroenLinks wil:
- Dat nieuwbouwprojecten (b.v. de Bulders fase 2) uit minimaal 25% sociale huur zullen bestaan. Dat percentage is momenteel 15%. Sociale woningbouw wordt aantrekkelijker gemaakt door de grondprijs te verlagen.
- Dat het makkelijker moet worden de eigen woning te splitsen. Zo ontstaan meer kleine woningen voor bijvoorbeeld starters. De vergunning voor splitsing moet gratis worden om dit te stimuleren.
- Dat er bij nieuwbouwplannen geen voorrang meer gegeven wordt aan projectontwikkelaars, zodat particuliere initiatieven meer kansen krijgen.
- Dat de landelijke opkoopbescherming, die 2022 ingaat, ook toegepast wordt in Heeze-Leende. Zo wordt voorkomen dat zowel nieuwe als bestaande woningen door speculanten worden opgekocht.
- Dat we flexibel omgaan met vergunningaanvragen om winkels die niet in kernwinkelgebieden liggen om te bouwen tot woningen. Ook met plaatsing van mantelzorgwoningen op eigen terrein wordt flexibel omgegaan.
- Dat er ook voor arbeidsmigranten voldoende woonruimte moet zijn. Dit kan bijvoorbeeld door tijdelijk verblijf op het terrein van agrariërs toe te staan. Er wordt toegezien op de kwaliteit van de huisvesting en omwonenden worden bij beslissingen betrokken.

CPO: “Wij willen duurzame en betaalbare woningen laten bouwen. Woningen die levensloopbestendig zijn of eenvoudig daarnaar aangepast kunnen worden. Voor starters, senioren en doorstromers.”

heezewoont.nl

5 - Natuur en landbouw in balans brengen

We zien dat de natuur en de biodiversiteit ook in Heeze-Leende onder druk staan. De stikstof- en klimaatcrises maken duidelijk dat overheden het voortouw zullen moeten nemen om het tij te keren. De transitie van de landbouw is daarin niet de enige, maar wel een belangrijke factor. De intensieve landbouw loopt tegen grenzen aan. Het verdienmodel van veel boeren staat onder druk. Overheidsbeleid en economische trends dwingen tot het maken van keuzes. GroenLinks vindt dat de gemeente hen zo goed mogelijk moet ondersteunen in het maken van die keuzes. Perspectief voor de toekomst behouden moet het uitgangspunt zijn, voor ondernemers én hun omgeving. Dat betekent niet doorgaan op de oude voet. Wat dan wel? Verduurzamen, stoppen of andere verdienmodellen vinden die aansluiten bij de veranderde behoeften van de samenleving. Denk aan herbestemming van vrijkomend vastgoed, zorg, recreatie, natuurbeheer, kleinschalig wonen en opwek van duurzame energie.

Agrariërs beheren een groot deel van ons buitengebied, maar veel meer functies dan vroeger leggen een claim op de schaarse ruimte. Wij pleiten ervoor dat in het verlengde van het landelijk beleid en de visies van de provincie en Metropoolregio Eindhoven voor ons landelijk gebied ingezet wordt op meervoudige functies in het landelijk gebied. Daarin is plaats voor natuurinclusieve landbouw en bij voorkeur grondgebonden kringlooplandbouw, maar ook voor combinaties met natuur en andere kleinschalige bedrijvigheid. Dat betekent o.a:

- Dat de gemeente samen met de ondernemers actief naar manieren zoekt om de uitstoot van veebedrijven te laten dalen (met name stikstof, fijnstof en geur). De focus ligt hier allereerst op bedrijven nabij onze natuurgebieden, maar ook op andere bedrijven die overlast veroorzaken voor omwonenden. Er zijn miljoenen euro's beschikbaar om de stikstofbelasting te verminderen. Voor Heeze-Leende is dit een uitgelezen kans om de balans te herstellen. Dit betekent ook:
- Dat stoppende veehouders zo goed mogelijk gefaciliteerd worden wanneer zij andere, kleinschalige bedrijvigheid op hun perceel willen starten of vrijkomende bebouwing tot enkele woningen willen omvormen.
- Dat de gemeente uiterst terughoudend dient te zijn bij vergunning van nieuwvestiging of uitbreiding van veehouderijen. Daarbij in acht nemend dat de uitstoot in onze gemeente telkens vermindert.

- Dat er geen vergunningen verleend worden voor nieuwe grootschalige mestverwerking. Wanneer de bevoegdheid niet bij de gemeente ligt, moet de gemeente met een advies invloed uitoefenen op de vergunningverlening.
- Dat GroenLinks voorstander is van bedrijven waar dieren hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Onze regio heeft al diverse inspirerende voorbeelden, zoals de Herenboerderij in Soerendonk en enkele biologische bedrijven.
- Dat GroenLinks voorstander is van pacht van gemeentelijke gronden voor maximaal 3 jaar met een voorkeur voor biologisch gebruik of gebruik zonder glyfosaat en kunstmest, met bloemrijke inheemse kruidenranden.
- Dat de gemeente stopt met het spuiten van Xentari om de eikenprocessierups te bestrijden, maar een preventieve aanpak ontwikkelt.
- Dat er een visie wordt ontwikkeld op hoe de toenemende recreatie in natuurgebieden ook in de toekomst samengaat met het beschermen van deze gebieden.

“Bij boer Arie aan de Huisvenseweg kunnen de Bonte Bentheimers wroeten in de modder. Dat gun je toch elk varken.”

Sandra de Haan (IVN Heeze-Leende)

6 Gezond leven in een schoon milieu

Schone lucht, schoon water en een schone bodem vormen de basis voor onze gezondheid. De coronacrisis heeft nog duidelijker gemaakt hoe belangrijk een gezonde leefomgeving is. In de mooie natuurgebieden die onze dorpen omringen kunnen we sporten, genieten en tot rust komen. We zijn natuurlijk vooral zelf verantwoordelijk voor onze gezondheid, maar vaak wordt onderschat hoe de gemeente hieraan kan bijdragen. We zien grote verschillen tussen groepen inwoners als het gaat om het aantal gezonde levensjaren. GroenLinks wil daarom:

- Dat elke beleidsontwikkeling of plan van een advies op het gebied van gezondheid zou moeten worden voorzien, zoals nu ook met duurzaamheid gebeurt.
- Dat er meer geld naar de GGD moet voor o.a. preventie. Denk aan het voorkomen van overgewicht en verslaving. Het project Gezond Dorp Leende verdient navolging.
- Dat GroenLinks graag zou zien dat er fitnessapparaten in de openbare ruimte kwamen. Dat maakt sporten ook voor financiële minima bereikbaar.
- Dat er stevige milieunormen opgenomen worden in de gemeentelijke omgevingsplannen op het gebied van o.a. geur, geluid, (ultra)fijnstof en stikstof. De luchtkwaliteit wordt daadwerkelijk en regelmatig gemeten in plaats van berekend en het aantal meetpunten wordt uitgebreid.

- Dat ook Heeze-Leende het Schone Lucht Akkoord ondertekent (<https://www.schoneluchtakkoord.nl>). De gemeente zou het gebruik van houtkachels en vuurkorven in woonwijken actief moeten afraden.
- Dat de gemeente een bewustwordingscampagne start om te bereiken dat minder medicijnresten en andere voor het milieu schadelijke stoffen in het riool terecht komen.
- Dat verbetering van de waterkwaliteit nagestreefd wordt door vervuilingsbronnen aan te pakken, zoals afspoeling van mest en gewasbeschermingsmiddelen.
- Dat de Omgevingsdienst frequenter controleert of bedrijven zich aan hun vergunning houden. De gemeente maakt hier financieel ruimte voor.
- Dat er kleine, mobiele milieustraten in de dorpen komen omdat niet iedereen een auto heeft om de milieustraat mee te bezoeken. Dit kan illegale dump verminderen.

7 Een sociale, zorgzame gemeente

De gemeente moet garanderen dat basisvoorzieningen voldoen aan de behoeften van jongeren, ouderen, statushouders, arbeidsmigranten en kwetsbare inwoners. We pleiten voor een onderzoek: bereikt de gemeente deze doelgroepen voldoende? Als uit de onderzoeksresultaten blijkt dat dit op punten niet het geval is, dan moet dit leiden tot bijstelling van het beleidsplan sociaal domein. Nu de gemeente extra geld van het rijk ontvangt voor zorg, kunnen we ons de komende jaren meer gaan richten op de inhoud en de kwaliteit van de geleverde zorg.

We zien drie belangrijke punten de komende jaren. Als eerste het in stand houden en waar mogelijk versterken van de zo belangrijke sociale samenhang in onze dorpen. Als tweede een stijgende zorgbehoefte die samenhangt met de vergrijzing. Als laatste is er meer aandacht nodig voor discriminatie, homohaat en racisme in onze dorpen om groeiende polarisatie tegen te gaan. Een sociale gemeente betekent voor GroenLinks o.a.:

- Dat we ons bekommeren om de mentale ontwikkeling van onze jeugd, mede als gevolg van corona, en dat we hier als onderdeel van de jeugdzorg specifiek aandacht aan willen schenken.
- Dat de gemeente actief het gesprek aangaat met de buurt wanneer er problemen zijn en dat ze oproept incidenten te melden.
- Dat de gemeente inzet op betaalde aanwezigheidszorg om mantelzorgers te ontlasten en om eenzaamheid tegen te gaan.
- Dat de gemeente ervoor zorgt dat de cursussen 'digitaal omgaan met de overheid' voor iedereen toegankelijk zijn. Wanneer de vraag groter wordt dan voorzien, moet de gemeente voor extra middelen zorgen.
- Dat digitale vaardigheden van jongeren en ouderen verbeterd worden, ook om sociale isolatie te voorkomen. Dit kan o.a. door met basisscholen af te spreken aandacht te besteden aan bijvoorbeeld digitaal pestgedrag en mediawijsheid.
- Dat de digitale kanalen van de gemeente (zoals de website) voldoen aan de hoogste standaarden m.b.t. digitale toegankelijkheid.
- Dat niet alleen kinderen, maar ook kwetsbare volwassenen en minima gebruik kunnen maken van een gesubsidieerd, voordelig sportabonnement.

8 Levendige dorpen

Voor de leefbaarheid van onze dorpen is het noodzakelijk dat ze blijven bruisen van activiteit. Omdat winkelen, recreëren, horecabezoek en evenementen in de centra samen komen met wonen en werken, zullen we met elkaar rekening moeten houden en af en toe wat overlast moeten accepteren. GroenLinks wil:

- Dat de centra van onze dorpen zo snel mogelijk ingericht worden als prettige verblijfsgebieden waar de auto te gast is.
- Dat er vaart gemaakt wordt met de centrumontwikkeling van Heeze (Hart voor Heeze). Dit met een gezellig dorpsplein voor het gemeentehuis met bomen en een terras in plaats van een parkeerplaats. Wellicht ook een klein openluchttheater in de gemeentehuistuin waar iedereen gratis en zonder veel drempels een kleinschalige voorstelling kan verzorgen.
- Dat cultuur gestimuleerd moet worden en culturele verenigingen ondersteund moeten worden.
- Dat dorpshuizen onmisbaar zijn voor het verenigingsleven, sociale samenhang en welzijn. Goede ondersteuning van de gemeente is noodzakelijk.
- Dat er naast de vele minispeeltuintjes een aantrekkelijkere, grotere speeltuin wordt gerealiseerd. Ook voor ouderen zijn ontmoetingsplaatsen in de wijken welkom, met zitjes, een schaaktafel of een jeu-de-boulesbaan.
- Dat eigenaren van leegstaande panden aangespoord worden die als tijdelijke werkplek te verhuren. Dit om thuiswerken voor kleinbedruiven te faciliteren en om startende ondernemers een plek te bieden.
- Dat Heeze weer een centraal gelegen VVV krijgt. Dat kan ook een hoek in de hal van het gemeentehuis zijn.

9 Burgers op tijd bij plannen betrekken

Het betrekken van inwoners bij grote ontwikkelingen in onze gemeente begint bij goed en op tijd informeren. De Omgevingswet, die juli 2022 ingaat, vraagt om meer ruimte voor inbreng van burgers. Daarvoor zijn nieuwe manieren nodig om mee te praten over plannen. Bij landelijke grote veranderingen, zoals de energietransitie, is participatie zelfs verplicht. We zien dat onze gemeente nog zoekende is naar haar nieuwe rol op dit vlak. Dat betekent o.a.:

- Dat wij ons er sterk voor gaan maken dat inwoners en bedrijven beter en eerder betrokken worden bij wat er allemaal speelt in de gemeente.
- Dat bestuurders en ambtenaren in voor iedereen begrijpelijke taal communiceren.
- Dat we pleiten voor herinvoeren van de gemeentepagina in de lokale krant (momenteel is dat *Middenstandsbetangen*), waarin ook verleende vergunningen opgenomen zijn.
- Dat er nieuwe vormen van participatie onderzocht worden, die vervolgens een plek krijgen in de gemeentelijke participatieverordening. De gemeente zou haar inwoners serieuzer moeten nemen bij participatietrajecten. Dit door altijd te laten zien wat er met de inbreng is gedaan.
- Dat er vaker informatieavonden over grote projecten georganiseerd worden.
- Dat elke wethouder apart een inloopspreekuur heeft, waar je zonder afspraak heen kunt.

- Dat de bibliotheek vaker benut wordt bij het organiseren van participatietrajecten.
- Dat er een Omgevingsraad ingesteld wordt die, net als de adviesraad sociaal domein, het college en de gemeenteraad adviseert over ruimtelijke ontwikkelingen. Hierin zijn o.a. vertegenwoordigd: natuurbeherende organisaties, GGD, Recreatief Heeze-Leende, ZLTO, Fietzersbond, IDHL en IVN.

10. Hoe onze gemeente wordt bestuurd

Er gaapt een kloof tussen onze inwoners en de gemeente als organisatie. We merken dat er een breed wantrouwen heerst richting de politiek. Deze erfenis uit het verleden maakt het moeilijk voor het huidige bestuur om te laten zien dat er al dingen verbeteren, zij het langzaam. Ook wat er in de Tweede Kamer gebeurt wakkert dit wantrouwen aan. De gemeente zal meer moeite moeten doen om het vertrouwen te herwinnen. GroenLinks wil verbetering aanbrengen in hoe raad, college en ambtenaren onze inwoners tegemoet treden. Dit betekent o.a.

- Dat de raad zijn kaderstellende rol beter gaat invullen, d.w.z. dat de raad op hoofdlijnen bepaalt wat er nodig is in de gemeente. Dit met name bij de start van nieuwe initiatieven en het opstellen van nieuw beleid. Ook dient de raad nog beter dan voorheen erop toe te zien dat het college alle plannen die het heeft aangenomen ook uitvoert en dat deze binnen het budget worden volbracht.
- Er veel meer inhoudelijk debat moet plaatsvinden in de openbaarheid. Daarbij moeten niet de procedure en de verdeling van budgetten centraal staan, maar wat we voor de burgers willen bereiken.
- Dat bij complexe vraagstukken verschillende scenario's uitgewerkt worden, waarna er op een transparante manier een afgewogen keuze gemaakt kan worden.

11. - De bestuurlijke toekomst van Heeze-Leende

Intensiever samenwerken met buurgemeenten is nodig om de opgaven die op de gemeente afkomen goed te kunnen blijven uitvoeren. Daarbij kijken we verder dan alleen naar Cranendonck en Valkenswaard. De dienstverlening aan de inwoners staat centraal. GroenLinks sluit herindeling niet uit, maar ziet dit als een laatste optie, wanneer zou blijken dat intensievere samenwerking onvoldoende oplevert.

GroenLinks stelt bij herindeling wel als voorwaarde dat de gemeentelijke dienstverlening (met een balie) dichtbij huis blijft, in eigen dorp. Dat betekent:

- Dat we eerst via een participatieproces vaststellen wat voor gemeente we willen zijn. Welke waarden willen we behouden?
- Dat daarna duidelijk gemaakt wordt welke keuzes er gemaakt kunnen worden en wat de voor- en nadelen van die keuzes kunnen zijn. Er komen belangrijke maatschappelijke opgaven op ons af, zoals de energietransitie, de in Heeze-Leende sterk toenemende vergrijzing, de veranderende mobiliteitsbehoefte, onze gezondheid en de bedreigingen die er zijn voor natuur en milieu. Ook moeten we ons afvragen of we willen groeien door extra woningen te bouwen voor forenzen.
- Dat we de tijd nemen om intensief in gesprek te gaan met zoveel mogelijk inwoners en dat we de start van een dergelijk gesprek spoedig realiseren. Dit zowel digitaal, bijvoorbeeld via het burgerpanel, als via bijeenkomsten in de dorpshuizen.

- Dat een goede discussie begint met goed informeren en de juiste vragen stellen. Willen we samen optrekken met landelijke buurgemeenten of liever aansluiting zoeken bij een stedelijk gebied als Geldrop?
- Dat behoud van de eigenheid en leefbaarheid van de afzonderlijke kernen voorop staat.
- Dat de gemeente ook openstaat voor samenwerking met andere gemeenten omdat onze inwoners ook gebruikmaken van voorzieningen buiten de A2-gemeenten. De afdelingen van GroenLinks in Heeze-Leende en Geldrop-Mierlo willen dat het zwembad De Smelen behouden blijft. Mocht het nodig zijn om de continuïteit te waarborgen, dan wordt er ook een beroep gedaan op de gemeente Heeze-Leende om bij te dragen aan de instandhouding van het zwembad.
- Dat we streven naar optimale samenwerking tussen de gemeenten in de regio, op allerlei gebied. In ieder geval bij planning van woningbouw, bedrijventerreinen en openbaar vervoer.

12. Bedrijvigheid die past bij onze dorpen

Gemeenten hebben beperkt invloed op de bedrijvigheid die zich ontwikkelt binnen de gemeentegrens. Via de omgevingsvisie, die in ontwikkeling is, kun je hier wel wat sturing aan geven. Dit met het doel bedrijven aan te trekken die passen bij de behoeften van onze inwoners en de schaal van onze gemeente. GroenLinks ziet graag dat de gemeente zich richt op enkele specifieke bedrijfssectoren. Het expertisecentrum Kempenhaeghe zorgt als grootste werkgever in onze gemeente voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor andere bedrijven in de gezondheidssector. De nabijheid van Brainport biedt ook kansen. Voor GroenLinks betekent passende bedrijvigheid:

- Dat Heeze-Leende zich gaat richten op de volgende sectoren:
 - o Aan gezondheid gerelateerde bedrijvigheid (gezondheidscentra, wellness)
 - o Dagrecreatie, kleinschalige verblijfsrecreatie en toerisme
 - o Energietransitie en duurzaamheid
 - o Natuurinclusieve kringlooplandbouw
- Dat er geen uitbreiding komt van de bedrijventerreinen Poortmannen, Langstraat en Breedvennen.
- Dat er geen logistieke blokkendoos op Poort 43 in Sterksel komt en verkeersintensieve bedrijven geweerd worden.
- Dat hergebruik gestimuleerd wordt. Dat kan bijvoorbeeld door ook in Sterksel en Heeze een Repair Café te beginnen. In Leende is dit zeer succesvol.

Financiën

GroenLinks staat voor een degelijk financieel beleid met vanzelfsprekend een sluitende meerjarenbegroting en voldoende reserves om tegenvallers te kunnen opvangen.

Kijkend naar de komende vier jaar betekent dit o.a.:

- Dat er meer geld uitgetrokken moet worden voor het onderhoud en veiliger maken van fietspaden en voetpaden. Dat kan ook door binnen het budget voor wegonderhoud een groter percentage daaraan toe te kennen.

- Dat er meer geld naar de GGD moet voor o.a. gezondheidspreventie. Dit kan gefinancierd worden uit het extra geld dat we krijgen van het rijk voor het sociaal domein.
- Dat er extra geld gaat naar de Omgevingsdienst om te komen tot betere handhaving van regels en vergunningen bij bedrijven op het gebied van gezondheid en milieu.
- Dat Heeze-Leende op zoek gaat naar subsidies voor de uitvoering van taken en hier ook in gaat investeren door hier extra ambtenaren voor aan te nemen. Dit zou waar mogelijk efficiënt samen met de A2-gemeenten gedaan moeten worden.
- Dat waar geld overblijft dit naar een duurzaamheidsreserve gaat, die ingezet wordt voor realisatie van projecten.